

Undertegnede indstiller hermed Mads Nilsson, Troels Kingo Larsen og Bo Elkjær fra DR samt Matias Seidelin fra Jyllands-Posten til årets Cavlingpris.

Journalisterne har i fællesskab afsløret, hvordan et dansk baseret netværk har finansieret terrorisme ved hjælp af omfattende moms- og anden svindel. Historien er dels publiceret i tv-dokumentarerne "Terroristen der fik frit lejde" del 1 og 2 samt i en række artikler i Jyllands-Posten.

Flere danske statsborgere har været fuldstændig centrale i svindlen, der har internationalt omfang. Svindlen er sket ved at jihadister, blandt andet fra Spanien, er blevet importeret til Danmark og indsat som direktører eller stråmænd i firmaer, der har været anvendt til systematisk og omfattende svindel.

En af de spanske terrordirektører blev dræbt i kamp i Mali i 2016. Han var direktør for en sodavandsforhandler i København. Andre "direktører" i danske firmaer blev i Spanien anholdt og senere dømt på terrormistanke. Også danske syrienkrigere har fungeret som stråmænd i momssvindlen. De har været indsat som direktører i forskellige firmaer i svindelnetværket.

Forsigtigt vurderet er der svindlet for 58 millioner kroner i det danske netværk. Men det danske netværk er forbundet til et tilsvarende svensk netværk, hvor der er svindlet for op mod 100 millioner svenske kroner. Og i september faldt der i København dom i en sag, hvor personer med tilknytning til den spanske terrrorsag har fungeret som stråmænd i svindel for over 85 millioner kroner. Journalisterne fra DR og JP har afsløret, hvordan svindlen er foregået mens centrale personer var under overvågning af PET.

Journalisternes arbejde har fået øjeblikkelige, og vidtrækkende konsekvenser. Med direkte adresse til JPs og DRs afsløringer har EU-kommissær på skatteområdet Moscovici i efteråret 2017 bebudet en kampagne for at få samtlige europæiske medlemslande til at ændre lovgivning på moms- og afgiftsområdet. Ændringerne skal dæmme op for omfattende kriminalitet, herunder terrorfinansiering, der koster EU's skatteborgere milliarder af kroner om året.

I Spanien er flere indblandede i svindlen nu dømt for terrorfinansiering. En dansk statsborger er blevet anholdt i Spanien, sigtet for at have organiseret svindlen. Denne person var central i JP og DR's afsløringer. Anholdelsen af den danske statsborger for terrorfinansiering var så opsigtsvækkende, at den blev omtalt i medier fra Kina til USA.

Anholdelsen af danskeren i Spanien skete umiddelbart før justitsminister Søren Pape (K) i Folketinget skulle i samråd for at redegøre for sagens omfang, herunder hvordan svindlen kunne få lov til at foregå mens personer i netværket var under overvågning af PET. Netop dette forhold gør, at sagen er blevet kaldt "Blekingegadebanden 2.0."

Det er kommet frem, at PET har haft kendskab til personer i sagen siden 2006. Det er kommet frem, at mens politiet efterforskede sagen bad de om hjælp fra PET, men blev afvist. Svindlen stod på gennem en årrække. Det sidste selskab i netværket blev lukket i 2016. Der er flere nybrud i journalisternes arbejde, udover afsløringen af svindlen.

De nye afsløringer bygger på en lækage af dokumenter til DR. I starten af 2016 bragte DR en dokumentar om forskellige former for afgifts- og momssvindel. Denne dokumentar afslørede, at spanske jihadister var direktører i Danmark.

Men dokumentaren gav ingen oplysninger om, hvordan disse jihadister var end i Danmark. Det kunne lækagen til DR tilsyneladende råde bod på. Der var tale om mere end 12.000 sider retsdokumenter på spansk fra sagen mod den spanske terrorcelle. De mange dokumentsider blev scannet med tekstgenkendelse og derefter konverteret til et ensartet dataformat. Dermed blev det muligt at gennemse databasen på tværs efter forskellige datatyper som navne, telefonnumre, adresser, datoer, mailadresser mv.

Dermed var det muligt at udpege nøglepersoner, begivenheder og centrale passager i dokumenterne til præcis oversættelse. Materialet blev herefter systematisk og grundigt gennemgået.

Journalisterne fæstede ikke lid til den spanske efterforskning, men kontrollerede alle oplysninger og fandt blandt andet fejl i efterforskningsmaterialet. Undervejs i researchen blev andre journalister inddraget i et internationalt samarbejde. For eksempel fik en svensk journalist fuld adgang til data. Hun arbejdede med aspekter af sagen i forbindelse med afdækning af et svensk svindelnetværk og delte selv sin research med journalisterne fra JP og DR.

På grund af sagens følsomme natur har journalisterne været nødt til at beskytte oplysninger og kommunikation ved at anvende forskellige former for stærk kryptering, herunder Signal, GPG og TrueCrypt.

Journalisterne fra JP og DR bør også belønnes for vedholdenhed. Matias Seidelin fra JP arbejdede i årevis med afdækning af sagen omkring den danske jihadist Kenneth Sørensen, netværket og syrienkrigerne omkring ham og har arbejdet med at afdække det øvrige danske netværk af jihadister siden 2003. De tre DR-journalister har samarbejdet om at afdække momssvindel og den dertil koblede terrorfinansiering siden sommeren 2015. Journalist Bo Elkjær har arbejdet med at afdække momssvindel siden 2009.

Tv-programmerne (2 x 43 min.) er sendt på DR1 hhv. 23. og 30 maj 2017. Artiklerne i Jyllands-Posten er publiceret i samme periode.

DR har desuden publiceret en række artikler på dr.dk under temaet "Momsrytterne. De findes her: <https://www.dr.dk/nyheder/tema/momsrytterne>

Mvh

Thomas Gade, redaktør, DR Fakta

Og

Christina Agger, ledende redaktør, Morgenavisen Jyllands-Posten